

ULUSLARARASI TİCARET
İŞLEMLERİ ve
MUHASEBESİ

dr. ferudun kaya

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Öğretim Üyesi

Kapak Tasarım: Evren Günay

Dizgi : Ferudun Kaya

Baskı ve Cilt

Tor Ofset Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Hadımköy Yolu, Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cadde 116. Sokak No:2 Esenyurt/İSTANBUL

Telefon: (0212) 886 34 74 Faks: (0212) 886 34 80

tor@torofset.com.tr

Yayında Kataloglama Bilgisi

Kaya, Ferudun

Uluslararası Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi.—İstanbul: İSMMMO, 2011

526 s.; 19 sm.—(İSMMMO Yayınları; 146, Mevzuat Serisi 10)

Kaynakça var.

ISBN: 978-975-555-208-8

1. Uluslararası Ticaret 2. Muhasebe

657.9

Copyright© Bu kitabın bu basısı için Türkiye'deki yayın hakları İSMMMO'na aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

SUNUŞ

Dış ticaret işlemleri, i ticaret işlemlerinde daha karmaşık ve detaylıdır. Dış ticarete ihtiyaç duyulan tüm bilgilere sahip olunması işlemleri başarısı için önemli bir koşuldur. Kavramlar dhil dış ticaret işlemlerinin detayları ve muhasebesi oldukça teknik ve hukukidir.

Açık yalın bir ifade ile uzun yılların birikimleri ile hazırlanan bu eser; uluslararası ticarete temel kavramlardan başlayarak, uluslararası ticaret işlemlerinde kullanılan belgeler, teslim Őekilleri, gümrük rejimleri, ihracat ve ithalat işlemleri, kambiyo mevzuatı, dış ticaret birlikleri ile ilişkiler, tekdüzen muhasebe planı çerçevesinde dış ticarete muhasebe işlemleri, uluslararası ticarete finansman araçları, deme Őekilleri ve muhasebe kayıtları, uluslararası ticaret işlemlerinde KDV, devlet yardımları ve muhasebeleştirilmesi ile sonlanmaktadır.

İstatistiksel birçok tablonun da yer aldığı ve öncelikle meslek mensuplarımızın, konu ile ilgilenen öğrencilerin, dış ticaret sektöründe yer alan diğer tüm tarafların yararlanabileceği bir kaynak olan kitabı hazırlayan Yrd.Doç.Dr.Ferudun Kaya'ya emeklerinden dolayı sonsuz teŐekkürlerimizi sunarız.

YAHYA ARIKAN

Başkan

Önsöz

Türkiye, yaşanan küresel krizlerden etkilenmemek ve sanayileşmiş ülkelerin ekonomik gelişmişlik seviyelerine ulaşmak adına çeşitli ekonomik politikalar uygulanmakta, küreselleşen dünyada var olan kaynaklarını etkin şekilde değerlendirerek, dünyadaki stratejik konumunu güçlendirmeye çalışmaktadır.

Güçlü olan ve rakipleri ile fiyat, maliyet, kalite, müşteri memnuniyeti, pazarlama ve dağıtım gibi birçok faktör açısından rekabet edebilenler bu yarışta başarılı olacaktır. Ancak rekabetin kendine özgü özelliği gereği, sadece belirli bir dönemde ya da sektörde başarılı olmak kadar bunu belirlenen tüm sektörlerde uzun dönemde devam ettirebilmek de önemlidir.

Dolayısıyla, Türkiye'nin sürdürülebilir ihracat artışını sağlayacak yapıya ulaşabilmesi için, ilgili kurum ve kuruluşların dış ticaret ile uğraşan işletmelerin rekabet edebilme koşullarını iyileştirme çabalarını yoğunlaştırması kaçınılmazdır.

İhracatçı, ihracat süreci içinde sözleşme aşamasından başlayarak, alıcının borçlandığı tutarı gösteren faturanın, akreditif mektubunun, kambiyo senedinin hazırlanması, malların nakliyesi esnasında malın yüklendiğini kanıtlayan konşimento, sigorta edildiğini gösteren sigorta belgesi, malın siparişe uygun olduğunu kanıtlayan koli listesi ve çeki listesinin hazırlanması, ülkemiz mevzuatı açısından gümrük beyannamesinin usulüne uygun şekilde doldurulması, alıcının ülkesinde geçerli ithalat rejimi açısından gerekli olan menşe şahadetnamesi, A.TR, EUR.1 dolaşım belgesi ve konsolosluk faturasının alınması gibi malların alıcıya teslimine kadar pek çok belgenin tam ve eksiksiz doldurulması ve onaylatılması işlerini yapacak kişi veya kişilerin istihdamı, işlerin planlanması, yürütülmesi ve kontrolünü belli bir sisteme bağlamak zorundadır. Aksi takdirde uluslararası ticaret işlemlerindeki aksamlar umulmayan derecede büyük zararlara yol açacaktır.

Bu çalışma içerisinde konuların teorik açıklamaları çok basit düzeye indirgenmekle birlikte, anlaşılabilirliğini daha da kolaylaştırmak amacıyla bazı teorik bilgiler, değişik tablo, şekil, belge ya da bilgi notu halinde verilen ek bilgilerle görselleştirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada olabildiğince konuların özüne inilerek, ilgili mevzuat ve yönetmeliklere atıf yapılmak suretiyle okuyuculara sözü edilen kaynaklara ulaşma yolları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada; TCMB, Türk Eximbank, Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM), Vadedeli İşlem ve Opsiyon Borsası (VOB), Türkiye Bankalar Birliği ve Üyeleri, Gümrük Müsteşarlığı ve İGEME'nin web sitelerindeki bilgi kaynaklarından yararlanılmış olup, bizlere bu değerli kaynakları sunan kurumlara ve bu verilerin hazırlanmasında emeği geçen tüm ilgililere şükranlarımı sunarım.

“Uluslararası Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi” adını taşıyan bu eser, sekiz yıl süren bir araştırma ve çalışmanın neticesinde hazırlanmış olup, hazırlanmasında ilk dört baskısı 2006, 2007, 2008 ve 2010 yıllarında yayınlanan “Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları” ve 2009 ve 2011 yıllarında yayınlanan “Dış Ticaret ve Finansmanı” başlıklı kitaplardan faydalanılmıştır.

Okuyuculardan gelecek yapıcı eleştirilerin, öğrenme ve öğretme konusunda daha etkin yöntemlerin geliştirilmesinde daha kapsamlı eserler hazırlamamda önemli ölçüde destek vereceği inancındayım. İster öğreten, ister öğrenen ya da isterse sektör temsilcileri olsun, okuyuculardan gelecek her türlü öneri, eleştiri ya da katkı, eserin ilerleyen yıllardaki baskıları için rehber niteliğinde olacaktır.

Bir eseri ortaya koymak sadece yazarın bireysel çabaları ile mümkün olamamaktadır. Karşılıklı iletişim, bilgi paylaşımı, sevgi ve hoşgörü bu eserin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Bu nedenle, konuların doğruluğunu ve anlaşılabilirliğini test etmede her zaman katkılarına gördüğüm öğrencilerime, sektör temsilcilerine ve bu çalışmada bölüm yazarı olarak katkıda bulunan Bartın Üniversitesi Öğretim Üyesi Yard. Doç. Dr. Mehmet İslamoğlu’na teşekkürü bir borç biliyorum. Ayrıca akademik yaşantımda desteklerini esirgemeyen Saygıdeğer Hocalarım **Prof. Dr. Funda Sivrikaya Şerifoğlu**, **Prof. Dr. Gürbüz Gökçen** ve **Prof. Dr. Sait Aşgın’a**, teşekkür borçluyum.

Son olarak, bu eserin siz değerli meslek mensuplarına ulaşmasında desteklerini esirgemeyen, başta **İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yönetim Kurulu** olmak üzere, Oda Başkanı Sayın **Yahya Arıkan** ve Mali Çözüm Genel Yayın Yönetmeni Sayın **Hüseyin Fırat’a** saygılarımı sunuyorum. Bu çalışma ile uluslararası ticaret mevzuatı bağlamında muhasebeyi meslek edinen meslektaşlarımıza, insan kaynağı yetiştiren yükseköğretim kurumlarına ve uluslararası ticaret alanında faaliyet gösteren tüm işletmelere bundan önce yapılan tüm çalışmalar da olduğu gibi bu çalışmada da ışık tutabilmek hedeflenmiştir.

Bu eserin Türkiye’nin dış ticaretine ivme kazandırması temennisiyle!

kayaferudun@gmail.com.

dr. ferudun kaya

Eğitimdir ki, bir milleti hür, bağımsız, şanlı,
yüksek bir toplum halinde yaşatır veya bir milleti
kölelik ve yoksulluğa terk eder.

M. Kemal ATATÜRK

